

D. R. Kamphuyzens Stichtelyke rymen, om te lezen of te zingen, onderscheyden in IV deelen : met vele nieuwe wyzen vermeerdert

<https://hdl.handle.net/1874/30957>

De Drukker aan den Leezer.

G *Vnftige Lezer ; De Liedjes en Pſalmen (in 't voorgaande Deel) die in dezen Druk vermeerdert zijn met de xvi. xcv. c. cxxxij. cxxxiv. cxxxvj. cxlj. cxlix. en cllen Pſalm, zijn wy verzekert dat Kamphuyzens zijn, zoo uyt eygen getuygeniſſe des Auteurs, toen hy leefde, aan luyden noch in leeven zijnde, als mede uyt zijn handschrift : want dat het handschrift alleen in deezen niet genoeg is, blijkt hier uyt, dat verſcheyde Liedjes, die de zijne niet en zijn, van zijn handschrift gevonden worden : waar uyt ik achte het gekomen te zijn, dat eenige der zelve alreë op zijnen naam zijn uytgegeven, of noch zouden kunnen uytgegeven worden. Maar, mocht yemand denken, dewylze in zijn handschrift gevonden worden, waar uyt weet men dat ze de zijne niet en zijn ? Hier uyt, dat Kamphuyzen zelve, op eene tijd, namelijk het jaar 1622. twee Boekjes van verſcheyde Lietjes heeft geſchreven, en aan eenzelve perſoon vereert, met byzegging; Al dat in dat eene Boekje ſtaat is mijn Werk, en al dat in 't andere, is van anderen: zonder nochtans dat by een van beyden eenigen naam gevoegt is : (en dus kon in andere gelegentheden meer geſchied zijn.) Vyt het zijne is genomen het veersje ; De aldergrootſte eer, die een Veldheer beleeft, &c. gevoegt voor ;*

en het veersje , Daar moet veel strijds gestreden zijn, &c. gevoegt achter het Lied , Van te strijden wil ik zingen, &c. Deze twee veersjes heeft hy evenwel in den druk van 't Jaar 1624 uytgelaten , misschien om eenige hardigheyd die in de zelve is , en die hy niet bequaam heeft gedacht te kunnen veranderen.

In dit zelve Boekje vind men het veersje, Wat is doch ongeduld in pijn ? geschreven achter het Liedje van Christelijke Gelatenheyt ; 't En is niet alletijd van vreugde dat men zingt , &c. Dat vorder, voornamelijk in 't derde Deel, een merkelyke verbetering geschied is , meerder dan de belofte van verbetering in 't gemeen, zal de Lezer , die nauwkeurig opmerkt lichtelyk ontwaar worden : en zie hier een staaltje of twee , uyt velen. Het 6 veers van den xxxvij. Psalm , pag. 231. begint in alle voorgaande drukken die my bekend zijn , Verblijd maar een geringen tijd, &c. en nu, Verbeyd. &c. In den xlv. Psalm, pag. 301. Die hem of my geschied, &c. nu, Of nu geschied, &c. In den cvj. Psalm, pag. 317. Zijne, hy nu Dijne, gy, pag. 468. En het beste mist, nu (en het beste is 't) en zoo voorts.

Geen wonder dat dusdanige fouten , uyt mislesing of mis-zetting ingeslopen , d'overhand behouden hebben , dewyl de Psalmen na des Auteurs overlijden meest gedrukt zijn : en zoodanige kan men verbeteren, zonder nochtans zijne meening, of woorden (gelijk ik achte) te veranderen : Dat mede de ordre anders gestelt is, dan

in voorgaande Drucken , is , om datze door het
t'elckens bydoen begon zonder ordre te wezen; en
de Psalmen onderling , als ook met de Liedjes en
Gedichten , onder malkanderen te verwarren.
Het Lied Wankelbare zielen pag 562. nu, nes-
fens het volgende Liedje, in 't derde Deel achter
aan gevoegt , geven wy u hier anders dan in de
voorgaande Druk , namentlijk zoo Wy 't in ge-
schrift vinden, en aldus ontwijffelijk voor Kamp-
huysens Werk gehouden word : dat het in voor-
gaande Drucken anders is , word gezeyd gedaan
te zijn, om de voegsaamheyd op de stem van A-
marilli mia bella te vinden, welke verandering
onnoodig is, dewijl 't evenwel op die voys kan ge-
zongen worden, gelijk 't nu gestelt is. Het Lied
Staat op mijn Bruyd mijn schoone Vrouwe,
&c. pag. 564. heeft door lange besitting de
plaats in , doch word evenwel voor Kamphuy-
zens niet gehouden. 't Geen nu daar aan ge-
twijffelt word , als daar niet aan getwijffelt en
word , doen wy hier volgen onder de naam van
Vierde Deel , en zoude niet onbillijk kunnen
achter wege gelaten worden, gelijk wy doen sou-
den, indien niet yemand aan zoodanige vermin-
dering zijn ongenoegen mochte nemen.

Het tweede Lied in dit Vierde Deel is ontwij-
felijk J. Geestrani Werk , en alhier van 27.
vaarzen (zoo als 't noch van zijn eygen ende
van Kamphuyzens hand-schrift voor handen
is :) in plaats van 10, gelijk in de voorgaande
Drucken. Des zelfs Werk is mede het Latijnsche
Idolclenchus , of Beeldenstraf , dat in dezen

Druk niet achter aan gevoegt is, gelijk in de voorgaande, om dat deze Rijmen voornamelijk werden uytgegeven voor Duytsche klerken. Het derde, vierde, en vijfde Lied zijn hier by gedaan uyt Kamphuyfens hand-schrift (hoewelze de zijne niet en zijn) en daarom te liever, om dat ze niet t' eeniger tijd voor de zijne daar mogten by gedaan worden. Het zeste en zevende Lied, namentlijk Weend Nederland, en O Wereld die ons hert, als ook 't Graf-dicht op Starter, spreken van zelfs dat menze eenen onrechten Vader toewijst, en is te verwonderen dat d' Auteurs, die noch leeft, dit zoo geduldig aanziet: of zou hy zich wel kittelen met die eeragting, dat yets van 't zijne voor Kamphuyzens genomen word? is dit zijn oogwit, hy is verdoolt, of vermaakt zich in 't oordeel van onbedreve luyden, en dien Drukker, die om gewins wil d' eerstemaal hem zoodanige dienst gedaan heeft. Het vaarsje Gezwets of Woorden-pronkery, is zelfs by 't leeven van Kamphuyfen, doch buyten zijn kennis, gelijk hy zelve getuygt heeft, van yemand diens werk het is, voor 't vaars van Gewillige patientie of Lijdens remedie, als spreekende door den mond van dat gedicht, geset en uytgegeven: derhalven niet onbillijk dat het altans wederom van die plaats ontbloot worde: hier van heb ik gewilt dat gy niet onwetende zout zijn; gebruik alles tot uwen beste, neem onze goede inzicht in goetwilligheyt, en vaart wel.

Scherp-Lied.

Z A N G: *Gaillarde la Belle.*

- 1 **N**och leeft en werkt Hy die de macht
 Der duisternissen heeft:
 Noch leeft en werkt Hy ook, die kracht
 Om overwinnen geeft:
 Noch dorst de Menschen-moorder al na bloed:
 Noch blijft de Mensch-behouder even goed,
 Wat nood, of ons een sterke vyand moet't,
 Als een veel sterker vriend ons hulpe doet?
- 2 De Sathan kreeg (niet lang gele'en)
 In onze Vader-land
 't Verkeerd-geleerde tot by een
 Stout op de Aardsche hand.
 Wat zag men daer? O! oversnede list!
 De waerheyd wierd voor leugen gevonnist.
 Wat quam daer uyt? O! al te leelijk stuk!
 Voor 's waarheyds volgers veel vervolgen druk.
- 3 D'onnoselheyd vond nieuwers heul;
 Schijn-deugd had 't volk verleyd;
 Onwijfen yver was de Beul
 Van Sathans listigheyd.
 De deur ging op voor alle hoon en smaat,
 Voor bittr're spot, belastering en haat.
 Wat meer? men bandenz' uyt, men bandenz' in,
 Die niet en wilden na den Scheur-geests zin.
- 4 Op 't leeren uyt Gods Heylig woord
 Stelt menig mensch wel straf:
 Maer waer is oyt van mensch gehoort
 Die 't harte Wetten gaf?
 Nochtans ging 't doe also. Wat durf het vleysch!
 Beloft' van 't Woord te zwijgen was den eyfch;
 Die niet met Schrift beloven wou, most gaen,
 En lijden straf eer 't waen-quaed was gedaen.
- 5 'k Hiel my verscholen, of misschien
 Van God mocht zijn vergoest,
 Dat ik, van d'haters niet gezien,
 Die keur ontvlieden kost:
 't Is reden dat een Christen 't lijden mijd
 (So lanch het mijden met Gods wil niet strijd.)
 Doch al vergee's ontschool ik 't dage licht:
 Haets oog siet scherper dan des lijfs gesicht.
- 6 Uyt 't ooch, maer uyt het herte niet,
 Wierd ik door Schrift gedaecht,

Vaak by de mijne na bespiet ,

En scherpelijk gevraacht.

'k Hiel my bedekt; doch wie is 't dié we' erhout ,
Wanneer de Heer zijn knecht na 't kruis aanstouwt ?

Ten toon wierd opentlijk gestelt mijn naam :

't Was schandich; doch een schand die 'k my niet schaam.

7 Oproerich noemd' en schreefmen my;

't Schrift stond op poort en straet ;

Met plegers van boosdadery

Stond ik in eenen graad.

't Gebod en eyfch was, dat ick my moest spoe'en

Om binnen seker tijd beloft te doen :

Belofft, dat ik Gods woort niet spreken zou,

Of Baling gaan moest, zo ik niet en won.

8. 't Gerucht van zulken nieuwen ding

Quam tot mijn ooren snel :

't Niet komen, was mijn weigering

Van haar godloos bevel.

Wat was het eynd ; 't Hert dat ten quade neycht,

Doet selden beter dan het heeft gedreycht :

't Gedreycht ongodlijk vonnis wierd gevelt.

Wie wacht na recht, daar 't Recht hancht aan 't geweld ?

9 Dus moest ik door den kruys-wech heen,

Doch die 'k alleen niet trad :

't Is beter met Gods volk gele'en,

Dan sonden-nut gehad.

Maar noch so ging de Blindheyd dommer tred :

Groot gelt (ô schan !) wierd op ons lijf gezet :

Wat raad ? Religy haat word zelden mat ,

En heylloos-heylyge bloed-luft nimmer zat.

13 O Land ! ô Land ! waar in wel eer

De waarheyd herberg vond.

Hoe doen schijn-deucht en valsche leer

U slapen in de sond :

Gy meynt gy zijtze quijt die konden scha'en :

Maar (laas !) gy queektze op die u verra'en.

G'hebt ingezwolgen : Maar (ach wee !) senijn.

G'hebt uytgebraakt : doch uws ziels medeciyn.

11 Of gy schoon 't hart te vreden stelt ;

Al heeft uw oor een stop :

Daar is een die de tranen telt,

En schrijft de zuchten op ;

De vrom en pijn doet Gode zelve wee.

Ach wist gy watter dient tot uwen vre'e !

Groot leed geschied van u aan menig man :

Vierde Deel.

Maar 't grootſte leed doet gy u zelven a'n.

12 Adieu, ik ga; doch ga met vreugt:
Maar u naakt ongeval.

Ik ga nyt dy, maar 't loon van deugt
Blijft en volgt over al.

't Aardsch Vaderland te miſſen valt hem licht,
Die 't Hemelſch klaar heeft in zijn harts-gezicht.
Adieu, ik ga; en wensch dat Godes roe',
Wanneerz' eens komt, u d'oogen open doe.

13 Uyt 't hartſen grond, Heer, dank ik Dy,
Dat Gy my waardig kent
Dat ik om uwen name ly.

O! welkom wat Gy zend.

't Is waar, 't en is noch maar een kleyn begin:
Maar wilt Gy, 'k wil dien weg wel verder in.
Maekt my, is 't uwe goe'heyd aangenaem,
Tot meerder waardig, doch daar by bequaam.

14 Als my ſomtjids mijn eygen kracht
En 't ſchrik'lijk kruys invalt;
Een ſnel en angſt ſchiet door 't gedacht,
En 't bloed om 't hart beſtalt:

Maar als ik denk wat kracht uw kracht wel eer
In zwacke menſchen wracht, verquik ik we'er;
En als ik vind hoe trouw Gy zijt en goed,
Beſchanſt de ziel haer we'er met nieuwe moed.

15 Ik weet wel, Heer, (en zeg U dank
Dat ik het waerlijk weet)
Dat uws Rijks waarden innegank
Is door veel kruys en leed;

Ik weet ook mijns vermogens nietigheyd;
Nochtans 'k wil volgen alwaar Gy my leyd.
Geen nood te groot ſo Gy maar mede gaat;
Ceen leed te wreed ſo Gy maar by en ſtaat.

16 't En is maer ſlecht Soldaten werk
Dat ik als noch uyt-rechr:
Doch die in 't kleyn is trouw en ſterk,
Is U een waerde knecht.

Daer is wel ſtrijd, maer noch niet totten bloed.
'k Beken 't doch brengt my verder, vint Gy 't goet.
Een goed gemeyn Soldaat, gebracht te veld,
Heeft hy maer hulp en tijd, word vaak een Held.

17 Hoop op uw hulp, is de pylaar
Die 't hart in hope ſtijft.

'k Verbid geen kruys, hoe groot en zwaer,
So Gy maar by en blijft.

Maekt dat de Geest, die moed van verre geeft,
 Naby de zelve moed en meerder heeft;
 En 't hart, wanneer my kruys bescheert mocht zijn,
 Door 't g'loof sich harde tegen alle pijn.

18 Uw Heyl'gen, op der aerd verspreyd,
 (Verspreyd en niet bekend)
 Weeft die ook met uw goedigheyd
 Genadiglyk omtrent.

Blyft haer gedueriglyk in lijden by
 Op dat haer lijden niet vergeefs en zy;
 Op dat haer lijden noyt en zy besmet
 Mer yet dat strijd met des wel-lijdens Wet.

Z A N G H - D I C H T.

Z A N G : *O Heer hoe zijns soomenigfout.*

1 **M**Yn ziel, weeft altijd wel gemoed
 Al 't quaet dat u de Weereld doet
 Zal haest vergaen,

Maer blijft in 't woord des Heeren;
 Hy zal u maken onbelaen.

2 Valt u het kruys by wijlen swaar!
 De waerheyd lijd, en gy met haer.
 Weeft wel gemoed.

Smal is den weg der eeren,
 En zalig deze tegenspoed.

3 Ik ben verstorven van der hand,
 Een balling in mijn Vaderland,
 Nu hier, nu daer.

Die my verdreven, zeyden,
 Mijn woorden waren 't Land te zwaer.

4 O land! verheven op uw Leer,
 Waert gy ook noch zo zwak en teer?
 Was 't u een pijn

Uw ooren te bereyden
 Ter waerheyd? en mocht dat niet zijn.

5 Uw leyders hebben u verleyd,
 Genaed' en leven toegczeyd,
 Al doet gy niet

Dat onze Zaligmaker
 De Heer der Heeren ons gebie!

6 Dat waren ja de woorden mijn.
 Ik meynde 't was uw Medeciijn.
 Was dat de schuld?

Was dat de dood-verzaker?
 En ben ik daerom niet geduld?

Vierde Deel.

- 7 Of was 't om dat ik niet en wift
Daer uw geleerdheid wel om twist ?
Maer die de kracht
Van Christelyke zeden
Verloochent heeft, en wech gebracht.
- 8 Uw Leeraers heerschen over dy,
Den goeden weg beletten zy.
Als ik bestond
Voor haer daer in te treden,
Sy sloten my wel haest den mond.
- 9 Myn bidden was daer onverhoort.
Zy waren op het licht verstoort.
Haer dichte Raed
Door afgebroken woorden
My zocht te brengen in den haet.
- 10 Voorwaer dat 's 't oude listich oog
Van een verdurven Synagoog ;
Den ouden voet
Van die daer oyt versmoorden
Het recht onnozel Christen bloed.
- 11 Daer ik (zy wisten zelfs wel, wat)
Ten besten voor gesproken had,
Die hebben 't net,
Om in verdriet mijn leven
Te brengen, my also gezet.
- 12 O ! die zo trouwelijk gesmeekt,
Uw cor in 't stof der aerden steekt,
En byt uw vriend,
Wat had ik doen bedreven
Aen u, dat zulken dank verdient ?
- 13 Dat gy my voor een Ketter scheld,
Of lasteraer, en met geweld
U openbaert ;
Dat hoop ik al te lijden,
Te lijden, na mijns Heeren aert.
- 14 Mijn Broeders menig in getal,
Die drinken van de zelve gal,
Maar dat 's de wijn
Waer in wy ons verblijden,
En droetheyds overwinners zijn,
- 15 Al schuylen wy, en zijn gevluicht,
En overkretten van 't gerucht :
De waarheid duikt,
Maer om te gaen verrijzen,
Gelyk de Zon, die 't al ontluikt.

Stichtelijke Rijmen.

16 Wanneer den groten Herder al
Sijn Schapen eens vergaaren zal,
Ik meen als dan

Hy geen geloof zal prijzen
Daer uwe vruchten komen van.

17 Die hem beleden, 'tzijner Eer,
Dat Hy is onsen eenen Heer,
Hebt gy onthaelt

Met droefheyd en met tranen,
Door uw bedrijf haer afgedaelt.

18 Bedekt niet smaad, en uyt haer huis
Van vriend' en maag' al onder 't kruis
Doen henen gaen :

Op ieder vrye banen
Drijft gy een yeder op haar aan.

19 Gy zaagt haer gaern in stervens nood
(En meynt dan waer het onkruid dood)
Of wech geleyd

In banden van Trajanen.
Van meenig Martelaer beschreyd.

20 Uw wechtigheid u niet en baet,
Uw snyverheit noch toeverlaat,
Die met geschil

Van 't Goddelijke wezen
Veracht de Goddelijke wil.

21 Maer Gy, o God, die alles ziet,
En proeft, en troost ons in verdriet,
Verlicht het Land;

De oogten wilt genezen
Van die zo tasten naer de wand.

22 En gy die God van herten vreeft,
Gedreven door een ander geest,
Bewaert uw schat

In deze boze dagen,
En gaet al voort op 't rechte pad.

23 Bezint en doet wat Christus eist :
Soo doende gy ten Hemel reist.
De Satan jaegt

Uw ziel met duyfent lagen :
Maer Gods geweer hem tegendraagt.

24 Met ernst bestraft en laet het quaet.
Maer doch uw vyand niet en haat,
Word gy bestreen ?

Doet wel en strijd met lijden.
De Heer is ons zo voorgetre'en.

25 En gaet geen oude schad uw' na
Van Jesu at na Josua.

Ons land en lot

Is niet van deze tijden.

Ons hulp en heyl is onzen God.

26 Dien ouden Testamentschen Held
Wel meenig Koning heeft geveld.

Maar op den troon

Van alle macht geseten

Is Christus, Gods beminde Soon.

27 Een beter Wet en beter goed
Verworven door geen Vyands bloed,

Hy ons voor-leyd,

O glory ongemeten!

Voor zijn gehoorzaam volk bereyd.

V R E' E in O N V R E' E.

Z A N G : *Het is hier al confuys, &c.*

1 **A**L wat men ziet en hoort
Rondom in land en steden,

Is oproer, krijg en moord,

En duysent growlijkheden ;

't Is als of uyt de Hel

De duyvel quam voor-treden,

En speelde zijn treurspel,

Doch 't Christen hart heeft vrede, heeft vrede, heeft vrede,
heeft vrede.

2 Om Rijkdom, Weeld' en Staer
Word al 't gequel geleden.

Die Rijkdom hier na gaet,

Is vol ellendigheden :

Begeert', Afgunst en Nijd,

(De wortels van qua' zeden)

Doen hem in 't hart veel strijd ;

Doch 't Christen hart heeft vrede, heeft vrede, &c.

3 Die na 's lijfs Wellust haakt,

Ontrufft zich zonder reden.

En of hy schoon nu smaakt

Al 't zoete hier beneden :

Wat is 't? 't en blufft geen lust :

Te veel dat quelt de leden,

En is natuurs ontrufft :

Doch 't Christen hart heeft vrede, heeft vrede, &c.

4 Die 's Weerelds staet na jaeg,

Word heftiglijk bestreden ;
 Wien Eerzucht dan ook knaegt
 Als hy word aengebden,
 Wer'lds Eer neemt haest een keet ;
 De morgen is geen heden.

Wer'lds Eer is wind ; niet meer :
 Doch 't Christen hart heeft vrede, heeft vrede, &c.

5 Dit is al's Weerlds goed ;
 Geen beter brengtse mede.

Houd dan uw sin en moed
 Geheel van haer versche'den.

Wie wil sijn siel verderf
 Met zulke moeyte smeden ?

Sta na een beter erf :

Zo krijgt uw heit ook vrede, ook vrede, &c.

Gebed tot JESUS CHRISTUS onsen Heere.

Z A N G : *Onze Vader in 't Hemelryk.*

HEer Jesu Christ, dijn Majesteit
 Heb ik verwekt tot toornigheyt :

Om dat mijn jonkheid onbedocht,
 Niet meer op aerden heeft gezocht
 Als lacchen, springen, ydelheyt,
 En kinderlike dertelheyt.

2 't Licht dat in my, na uwen lust,
 Ontsteeken was, is uytgebluft :

Mijn lamp is le'eg en niet versien:
 Hoe kan ik nu den dood ontvlien !

Keert U tot my, mijn Advocaet :
 Ik keer tot U om beter raed.

3 En sluit zo haest de deur niet toe ;
 Dit dwaze leven ben ik moe'.

't Zyn zonden die ik heb gedaen,
 Dat ken ik. Maar wilt gade slaan
 Dat het veel lichter krom als recht
 Gebogen word 't geen buygen plecht.

4 't Is waer, van 's moeders lichaem aen
 Hebt gy uws Vaders wil gedaen,

En hebt, tot mynder schand, geleert
 Hoe God al eer moest zyn ge-eert :

Nochtans ik volch u achter na :

't Is wel wat laat : Maer geeft gena'e.

5 Wel eer als my mijn Vader riep,
 En ik door zonden van hem liep ;

Dit lopen wift ik niet heel wel
 Dat recht de weg was na de Hel.
 Maer nu ik dit begin te sien,
 En noch zo jong tot U te vlie'n,
 6 Zal dit by U geen zoen ontfaen.
 Noch uwen toorn doen overgaen?
 Weeft gy de Herder, ik het Lam
 Dat d'Herder op zijn schoulers nam.
 Houd my by U, en U by my,
 Op dat uw wil de mijne zy.

7 't Verstand is kinds, de kennis teer,
 Doet in my groejen uwe leer;
 Doet dat de onbetemde jeugd
 My niet verleyde van de deugd;
 Help my ontzeggen al den eysch,
 Van weereld, duyvel, en het vleysch.

8 Mijn Ouders geeft doch wijsheyd in
 En doet haer weten uwen sin,
 Om my te leeren na uw raed,
 Het goed te doen, te laten 't quaad;
 Verlencht den tijd, gedenkt den last
 Die haer voor my is toegepast.

9 Voor al dees last, is dit haer wensch,
 In my te sien een geestlijk mensch.
 Vertoont haer doch, voor al 't gesucht,
 Al eer sy sterven, dese vrucht.
 En of gy haer liet sterven dra.
 So laet in my haer deuchden na.

10 Ontsteekt in my, terwijl wy hier
 Noch leven, uwe goede Vier,
 Uw goede Vier van minlijkheyd,
 Van vre'e, van liefd' en eenigheyd.
 Laet ons dees Lamp, en lichter by
 Tot dat wy zijn van vallen vry.
 Tot dat ons 't leven hier begeeft.
 En wy vertrecken daer gy leeft.

Gelijkenis van Gods Woord met het Mostartzaed.

Z A N G: *Onze Vader in Hemelrijk.*

1 **E**En Mostaert-greyn, van alle zaed
 Het kleynste dat ter aerde gaet,
 Maer evenwel, met aerd bedekt,
 De aldergeylste vrucht verwekt,

Is bitter en fcherp i n d e mond;
Maer na de bitterheyd gefond.

2 Dit Zaed gelijkt des Heeren Woord ,
Dat in de Wereld word gehoort ;
Kleyn , flecht , veracht , ja min dan niet,
Voor hem die 't maer ter loops aensiet :
't Schijnt dwaesheyd, en een yd'le wind
Voor hem die 't aardfch voor 't hemelfch mint.

3 Maer die 't met aendacht gade flaet,
En nederwaerts in 't herte laet,
In 't hert dat al des Werelds lust
En vleyschlijkheyd heeft uytgeblift,
Flux fpruyt een deughden-boom daer van,
Die wonder fchijnd voor alle man.

4 Een Boom, die tegen al het quaed
Des Werelds onbeweeg'lijk flaet ;
Die als het neft der droeffenis
Daer op verga'ert, blijft fchoon en fris,
Hoe meerse lijd, hoe meerse bloeyt,
En tegen dank des duyvels groeyt.

5 Maer 't meefte wonder boven al
Is dit, wanneer 's doods ongeval
De ziele van het lichaem fcheyd,
En 't lijf in d'aerd is wech geleyd,
dat dan nochtans dit God'lijk zaed
Noch kracht verliest, noch ondergaet.

6 't Verspreyd fijn kracht in 't doode ftof,
En wekt het op met beter lof,
Met meer cieraat als oyt voorheen,
Met heerlijckheid, die, onbestre'en
En onbevleekt van alle leyd,
Is, blijft, en duert in eeuwigheyd.

7 Wel aen dan, of fchoon d'eerfte fmaek
Van 't Godlijk Woord, al ons vermaek,
Al 's Werelds lust, en al het foet
Met bitterheyd verdwijnen doet,
En acht dit korte bitter niet,
Maer altijd op de na-fmaek ziet.

8 dees na-fmaek is het die uw geest
Aleen kan maken onbevreeft,
die al uw forg, uw regenspoed,
En 't eerfte fuer vergeten doet ;
die ziel en lichaem vrijd van quaed :
Neemt, fmaekt, erkauwt dit Godlijk zaed.

Des Vereenigde Nederlands Verderf.
 Klag-Lied. Conscientie-dwang / Lands ondergang.
 Z A N G : *Doulants Lachrimæ.*

Weent Nederlant, weent : uwe schandea
 Zijn nu voor handen ;

Op dat gy Sond' maat overvult
 door schuld op schuld :

Weent maer na God, (wie weet) d'Ellenden
 Mocht God noch wenden.

Ach God ! dat u slechts niet mishaez
 de spade klaeg.

2 Gy, met uw Machten ,
 Wilt all's verkrachten ,
 Fier op uws naems klank,

Op voorspoed

U 't gemoed

Trotsen doer :

Gy denkt niet dat Babels-goed

Niet en is dan ebb' en vloed,

En gaet Babels gank,

Zijt gy verheven ;

't Is u gegeven ,

't Is Gods goedigheid.

Is uw Macht

Hooch gebracht

En geacht !

Wat beroemt gy? 't Is Gods kracht,

Roemen is als of men dacht,

't Komt door ons beleyd.

3 Hoe ? eert God dan ook de snoden ?

Hy wil noden

Snel en wel 't bevel te doen,

Genood door 't aerd'sch na 't eeu'g te spoe'n,

Maer (laes !) weeld' heeft u geraden

Sodoms paden :

Loth bespot en zot moet zijn :

Als hy dit zeyd , zijn loon is pijn.

II. 1 Wie had gedacht dat gy zond-slaven

Weer zoud opgraven

Duc d' Alfs (dat u wel eer schrik gaf)

Gedempte straf ?

Met Tyranny , by faut van reden,

Wilt gy vertreden

die niet en soeken (weet de Heer)

dan

Stichtelijke Rijmen.

Dan sijne Leer.

- 2 Gy brooz' Aardwormen
 Neemt voor te stormen
 Op 's Hemels Vierſchaer:
 Uwe raed
 Stout'lijk gaet
 En verſmaad

Al 't geween van trouw Landzaed.
 Stopt haer ooren met deez' praet:
 Vreë, vreë, geen gevaer.
 God heeft mishagen
 In uw mislagen
 Al voor lang gehad;
 Doch geſpaert
 Na zijn aert
 In welvaert.

U tot leſter uur bewaert,
 Op dat gy, in 't leſt bedaert,
 Kiezen zoud' dengds pad.

- 3 't Helpt al niet gy gaet uw paden
 Ma's vleefchs raden;

Staet, noch maet, in 't quaet gy houd,
 Tot quaet gewend, in 't quade ſtout.

O! had gy noch niet beſtreden
 's Geloofs vryheden;

't Woord van poort' en boort verjaagt.
 Miſſchien bleef na, dat u nu knaacht.

- III. 1 't Ging u doe wel, doe Gefinthenen
 Wierden geleden

Die niet en deden tegen wet
 Hun voorgezet.

Maer nu gy taſt in Gods gerechten;
 't Geloof gaet bevechten,

En 't Recht wilt wringen uyt ſijn hand:
 Gy moet ter ſchand,

- 2 Is 't oyt Tyrannen

Die haer boog ſpannen
 Op Gods Godlijkheyd,

So gegaen,
 Dat voortaan

Haere baen

Van de plaeg heel onbela'en,
 Lang en wel is blijven ſtaen?

Vraegt d'ervarentheyd.

Gy drenkt met Galle;

Maes

Maer licht kan 't vallen
 Dat g'opsuypt 't grondfop.
 't Noodgefucht,
 Welks gerucht
 Door de lucht

Tot God in den Hemel vlucht,
 Sal dat niet eens t'uwer tucht,
 Gods wraak wecken op?

3 Of faalt Gode macht om wreken
 Uw qua' treken?

Neen; in twee'n zijn ſcheen hy ſtoot
 Diez' op het ſtael wil prikk'len bloot,
 Waer is 't; God is wel lankmoedig,
 Wreekt niet ſpoedig,

Doch te vroeg komt noch ſijn toorn
 Voor hem die dien niet komt te voor'n.

IV. 1 God is oprecht, en zal vergelden
 Na 't recht zal melden:

Geen bloot perſoon hem oyt verheugd,
 Maer 's perſoons deugd.

Is hy met u: Gy moet in vrezen
 Ook met hem wezen;

Boelcerd gy met een ander Bruyd,
 't Verbond is uyt.

2 Ach! uwe Leyders
 En val-ſtrik-breyders
 Hebben u verblind.

Haar Synood
 (dat in nood,
 Ja in dood

Landen, Luyden, Zie'len ſtoot)

U met een Goud-appel bood,
 't Geen gy nu bevind.

Sal men de Wolven

(Segt gy) niet dolven?

Wie is Wolf? wie Schaap?

die verſcheurt,

Of dien 't beurt?

die luſt keurt,

Of die in onluſten treurt?

die verbant, of die omſleurt?

Rijſt eens uyt uw ſlaap.

3 door haer (zegt') is 't Lant in roeren,

Laatz' uytvoeren;

Maer 't is waer en klaer, als 't licht,

dat

dat zo all' Heyl'gen zijn beticht,
 Weent dan Land, weent Land, slaet gade
 't Geen' ik rade:
 Eert, als weerd, 't geen leerd d'Heer Christ
 Misschien of gy zijn toorn noch slist.

Z A N G: *Waar is nu onz' Vryheid.*

- 1 **O** Weereld die ons hert
 In veel ydelheyd verwert,
 En daer na beloond met smert,
 die u wel kend,
 En van u wend
 Syns hartenwensch,
 Hoe gelukkig is die mensch!
 2 de mensch die u bemind,
 Zeg'et my doch wat hy vind?
 Anders niet als rook en wind,
 Al uw vertoon,
 dar nu so schoon
 En heerlyk schynd,
 Morgen wel als rook verdwynt.
 3 Al 't goed dat gy vervaet,
 En daer me'e gy ons verraed,
 Is Rijkdom, Wellust, en Staet;
 dien gy dit geeft,
 Siet daer die heeft
 Al wat gy gund,
 En al wat gy geven kund.
 4 de Wellust, zo elk zier,
 Kan langduurig weezen niet,
 Of zy word van zelfs verdriet:
 doet daer dan by,
 Hoe ras dat zy
 In pijn en smert
 Menigmael veranderd werd.
 5 die nu is Rijk van goed,
 Krijgt licht morgen tegenspoed*,
 En vaert, schielijk bankeroet.
 Schipbreuk of brand
 Oftwist in 't Land,
 Of ander noot,
 Hem van Rijkdom licht ontbloomt.
 6 En die nu leeft in Eer,
 So 't geval eens neemt een keer,
 't Stoot hem lichtelijk ter neer;

Heden een Graef
Morgen een Slaef;
Nu in de Wet,

Morgen is men afgezet.

7 Maer of't gebeurden al,
dat het wankelbaer geval
U dit schyn-goet niet ontftal:

Nae weinig tyd
Komt God en snyd
Uw leven af,

En men leyt u naekt in 't graf.

8 Die dan door schyn verra'en,
Na Gods Ryk niet heeft gestaan,
En moet als het Vee vergaan,

Komt die niet wel
In groot gequel;
En heeft zijn fin

Niet gevolgt een dwaze min?

9 Nadien de Weereld dan
My niet anders geven kan,
Ziet ik trek myn fin daer van:

Waer toe gewroet
Om nietig goed,
En hem gepynt

Om een schaduw' die verdwynt?

10 Waer toe zijn finlykheyd
Op een vluchtig Goed geleyd?
En slechts pyn en smert bereyd?

Want die een ding
Heel zonderling
In 't hart verkieft,

Treurt wanneer hy dat verliest,

11 Waar toe zo zeer bemint,
Dat den mensche heel verblind,
En aen d'Aerde zo verbind,

Dat hy op God
En zijn Gebod
Geen acht en slaat,

En in 't eynd verlooren gaa?

12 Gy Goddelyk Gellacht,
Die dit nietig Goed veracht,
En na veer een beter tracht,

Telt my met u;
Ik heb een grun
Van d' Ydelheyd,

Die het aardſche volk verleyd.

13 Gy tracht alleen na Deugd,
Die u meer dan d' aardſche vreugd,
Meer dan geld en ſtaat verheugd :

Want uw gezicht

Dat is verlicht ;

Dies acht gy recht

't Aerdſche goed voor u te ſlecht.

14 De deugd, een Godd'lijk goed

Die Gods gunſt verwerven doet,

Die is waardig uw gemoed ;

Die u 't geval

Niet rooven zal,

Waar van de dood

Die 't al neemt, u niet ontbloot.

15 De deugd die is zoo ſchoon,

Dat zy is van zelfs haar loon,

En na geeft zy 's Hemels kroon :

Die haar bemint,

Die menſch bevind,

Dat zy alleen

Stellen kan ons hart te vree'n.

16 Aangaande koſt en klee'r,

Die verleent of God de Heer

Door een redelijk geneer ;

Die trouw en mild,

Het zorg'loos wild,

Ook zelve voed,

Dat geen voorraad op en doet.

17 Of zoo gy armoe lijd,

En veel ſwarigheyd en ſtrijd,

En dat de deugd is al uw vlijt,

Die is u zoet ;

Want uw gemoed

Dat is gewis

Dat God uw belooner is.

18 En valt u beter toe,

Dat

Dat ontfangt gy ook in 't goe,
Maar maakt u daarom niet moe.

En als het vlied',
Gy acht het niet,
Om dat de min

Daar niet aan en hecht uw zint.
19 't Geen dat gy hebt te veel,
Houd gy niet voor u geheel,
Maar de naafte krijg zijn deel :

Ook is 't genot
Door Gods gebod,
Gerecht na maat,

Niet na weeld' en overdaad.

20 Hoe dan 't geval hem keert,
En het aardsche volk verveert,
Gy blijft altijd onverzeert :

Hier hebt gy 't wel,
Want geen gequel
Uw rust berooft,

En u is Gods Rijk beloofte.

Starters Boek-beftraffing.

Klachte van JAN JANSZ. STARTER

*Gedaan als uyt het graf, over zijn dertel
en ontuchtig Liedboek.*

Hier leg ik nu in 't Graf, die met mijn geyle
dichten, (t'ontfichten;
En fieltsche liedjens placht gantsch Nederland
Hier leg ik nu in 't Graf, der wormen spijs en spel,
En wacht den jongsten-dag, die my voor 't oor-
deel stel.

2. God wil genadelijk de zonden my vergeven,
Die ik en groot en veel op aarden heb bedreven :
Want zoo hy vonnis strijkt na dat ik heb misdaan,
Hoe zal ik eenigfins het Hellsche vyer ontgaan ?

3. Foey my dat ik mijn Pen en wel-bespraakte
reden, (den,
Den Duyvel heb geleent tot stijving van qua ze-
En recht of niet genoeg verydelt waar de jeugd,
Heb geyle vryery geleert in plaats van deugd.
4. Wat zeg ik vryery! och waar 't daar by ge-
bleven, (ven!
En had mijn snoode hand nooyt arger yet geschre-
Maar laas! mijn dertelheyd (dat aldermeest my
drukt)
Heeft na, tot guyttery en ontucht my verrukt.
5. Zoo gaat het. Niemand is van stonden aan
de quaatste: ('t laatste,
Maar is men 't niet terstont, men word het wel in
Wanneer men hem, die ons by trappen schalk be-
strijd (snijd.
(Den Helschen vyand) niet terstond de weg af-
6. Van geyle vryery ben ik dan voort getreden
Tot fieltsche Guyttery en tot oneerlijkheden;
Soo datter in mijn Boek verscheyde lietjens staan,
Die d'ontucht eens Bordeels by na te boven gaan.
7. Gy Maagden, die de naam van eerbaar gaarn
zoud dragen,
Laat dit oneerbaar Boek u nimmermeer behagen.
Denkt, als gy dat maar met uw teere hand aan-
raakt, (zaakt,
Dat gy daar meed' genoeg uw eerbaarheid ver-
8. En gy die door verstand en lang verzoek van
jaren,
Uw onervaren jeugd voor onheyl moet bewaren,
Onthoud haar doch voor al dit boek! want booze
re'en,
Gelijk d'Apostel zeyt, bederven goede ze'en.
9. Wilt uw Godvruchtig huys van deze blaam
bevryen,
Dat gy daar lijden zoud bordeelsche fielteryen.
Denkt

Denkt vry, als in uw huys dit Boek gevonden
word,

Dat gy uw goede naam doet grootelyks te kort.

10. Hoe meynt gy dat de geen, die zucht tot
vroomheyd dragen, (hagen?

Uyt uw onachtzaamheyd niet scheppen groot mis-
Als gy uw jonge jeugd, zo buygelyk tot quaad,
In plaats van 't heylig woord, die vuylheyd lezen
laat? in handen,

11. Gy Overheyd, die 't zwaart gekregen hebt
Om zelfs door schrik en straf te weren uyt uw lan-
den (quaad,

Godloosheyd, schendery, onkuysheyd en al 't
Dat een verdurve ziel door slimme lust begaat:

12. Wilt dit oneerlijk boek, een pest der jonge
lieden,

Voor al niet laten toe, daar gy hebt te gebieden:
Stelt zware boeten in voor die verkoopt en prent
Of dit, of eenig Boek, dat goede zeden schend.

13. Daar word wel menig Boek tyranniglyk
verboden, (den;

En zulken smet moet zijn van u met ernst gevlo-
Maar ook word menig Boek godloozelyk ge-
doogt, (moogt.

En zulken smet gy ook met recht wel vlieden

14. Augustus heeft wel eer Ovidium verdree-
ven,

Om dat hy had te geyl de Minnekunst beschreven:
Ziet toe dat u, die lijd soo menig vuyl Gedicht,
Dees Heyden niet verdoem' in 't algemeen ge-
richt. (wilt wezen,

25. Gy ook wie dat gy zijt, die Christi volk
Denkt niet dat u dit Boek geoorloft zy te lezen,
Want gy moet heilig zijn, en d'heyligen betaamt,
Dat geen oneerlykheyd zy onder haar genaamt.

16. Gy moet in 't zuiver licht een heylig leven
leyden, Wilt

Wilt gy niet zijn van Hem, die 't licht is, afgescheiden.

O! die onheylig leeft, wilt uw verderfontvlien.

Want zonder heiligheyd en zal God niemand zien.

Gedicht gepast voor *gewillige Patientie*, of *Lijdens Remedie*.

GEzwets, of woorden pronkery,
 En vind gy, Lezers, niet in my.
 d'Authour acht zulx voor nuts beletsel:
 En heeft, al had hy 't schoon vermocht,
 Niet dat, maar kracht van stof gezocht;
 't Natuurlijk schoon hoeft geen blanketzel.

R E G I S T E R

Van 't Vierde Deel.

	A.	
Al wat men ziet en hoort.		11
	E.	
Een Mostart-greyn/ van alle zaad.		13
	G.	
Gezwets, of woorden-pronkerp.		24
	H.	
Heer Jesu Christ/ dijn Majestept.		12
Hier leg ik nu in 't Graf.		21
	M.	
Mijn ziel/ weest altijd wel gemoed.		8
	N.	
Noch leeft en werkt hy die de macht.		5
	O.	
O Weereld die ons hart.		18
	W.	
Weent/ Nederland/ weent: utwe schanden.		15

E Y N D E.